แนวทางการสอนบทเพลงเปียโน ริโกดง ของ เกออร์ก ฟิลิป เทเลมันนท์

An Approach of Piano Teaching “Rigaudon” by Georg Philipp Telemann

ธัญลักษณ์ ภู่ริยะพันธ์[1]

Tanyaluck Phuriyaphan

บทคัดย่อ

บทความเรื่องแนวทางการสอนบทเพลงเปียโน ริโกดอง ของ เกออร์ก ฟิลิป เทเลมันนท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเทคนิคการสอนบทเพลงให้แก่นักศึกษาดนตรีสากลหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ที่เรียนเปียโนเป็นเครื่องดนตรีรองและไม่มีพื้นฐานในการเรียนเปียโน ผู้เขียนได้ใช้ประสบการณ์ในการสอน การค้นคว้าหาข้อมูลจากตำราและเอกสาร โดยแบ่งหลักการสอนออกเป็น 4 หลักการดังนี้ 1. เล่นทีละมือ อัตราความเร็วช้ามาก 2. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วช้า 3. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วเกือบเท่าความเร็วจริง 4. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วจริง แต่ละหลักการประกอบด้วยขั้นตอนในการสอนย่อยซึ่งประกอบด้วยเทคนิคสำคัญในการบรรเลงเปียโน ได้แก่ การอ่านโน้ต การอ่านจังหวะ อัตราความเร็วของเพลง การควบคุมลักษณะเสียง ความเข้มของเสียง การประสานงานระหว่างสองมือ ความสมดุลของเพลง และการตีความหมายของเพลงเพื่อเล่นบทเพลงให้ถูกต้อง

คำสำคัญ: การสอนเปียโน / ริโกดง / เกออร์ก ฟิลิป เทเลมันนท์

Abstract

The aim of piano teaching “Rigaudon” by George Philipp Telemann is to present teaching techniques to teach music students who learn piano as their minor instrument in Bachelor of Music Program. The author applied personal teaching experiences with researches from textbooks and documents by distributing teaching techniques into 4 principles which are 1. Play one hand at a time with very slow tempo 2. Play both hands with slow tempo 3. Play both hands with a tempo almost the same as the indicated tempo. 4. Play both hands with the indicated tempo. Each principle consists of a sub-step instruction including the important techniques for piano playing which are note-reading, rhythm counting, tempo, articulation, dynamic, balance and music interpretation.

Keyword: Piano Teaching; Rigaudon; George Philipp Telemann

---

[1]อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

การบรรเลงบทเพลงเปียโนให้ประสบความสำเร็จสำหรับผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปีการศึกษา 2560 ที่เรียนเปียโนเป็นเครื่องดนตรีรองและไม่มีพื้นฐานในการเรียนเปียโน ต้องใช้ทักษะหลายด้านร่วมกัน ได้แก่ ทักษะด้านการอ่านที่ผู้เรียนต้องแปลค่าโน้ตซึ่งเป็นสัญลักษณ์ให้เป็นชื่อและตำแหน่งโน้ตบนลิ่มนิ้ว ทักษะด้านการเคลื่อนไหวที่ผู้เรียนต้องเคลื่อนไหวส่วนประกอบของร่างกายเพื่อให้กดลิ่มนิ้วตามที่ต้องการ ทักษะด้านการฟังที่ผู้เรียนต้องฟังเพื่อให้เสียงที่เล่นออกมาสัมพันธ์กับโน้ตที่ผู้เรียนเห็น ผู้เรียนส่วนใหญ่จะแยกทักษะการอ่านโน้ตและทักษะการเคลื่อนไหวออกจากกัน ทำให้ไม่สามารถบรรเลงเพลงอย่างต่อเนื่องได้ (Agay, 2004: 255)

กระบวนการเรียนรู้บทเพลงตั้งแต่การเลือกบทเพลงจนถึงขั้นตอนการเล่นเพลงได้สมบูรณ์แบบนั้นมีขั้นตอนการเรียนรู้ พื้นฐานทักษะของผู้เรียน และวิธีการสอนของผู้สอนที่ร่วมกันสร้างเป้าหมายในการเรียนร่วมกันเป็นปัจจัยในการบรรเลงบทเพลงให้ประสบความสำเร็จ (Jacobson, 2015: 301) ผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาดนตรีจะมีความรู้ด้านดนตรีมาพอสมควร ทำให้เกิดความคาดหวังและมีลักษณะของการเร่งจังหวะการเล่นบทเพลงเกินกว่าทักษะพื้นฐานด้านการเล่นเปียโนที่ตนเองมี แต่การเรียนการสอนเปียโนมีขั้นตอนที่ละเอียดซึ่งต้องใช้ความอดทนและค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนล้มเลิกหรือไม่มีความสุขในการเรียนเปียโน หากผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันวางเป้าหมาย หลักการและขั้นตอนร่วมกัน ผู้เรียนจะมีทักษะที่ดีมีความก้าวหน้าอย่างเป็นขั้นตอน

วิธีสอนการสอนบทเพลงเปียโนนั้นต้องมีการสอนทักษะที่เริ่มจากง่ายไปหายาก และต้องสอนทีละทักษะให้ชำนาญก่อนแล้วถึงจะรวมหลายทักษะ การวางแผนการสอนโดยยกตัวอย่างเพลง ริโกดง (Rigaudon) ประพันธ์โดยเกออร์ก ฟิลิป เทเลมันนท์ (Georg Philipp Telemann) นักประพันธ์เพลงชาวเยอรมัน มีชีวิตในปีคริสตศักราช 1681-1767 ประพันธ์ขึ้นในยุคบาโรก (Baroque Period) นำมาจากหนังสือ Pieces and Exercises for Trinity College London Exams 2018-2020 Grade 2

ที่มา: หนังสือ Pieces and Exercises for Trinity College London Exams 2018-2020 Grade 2

ผู้เขียนแบ่งหลักการสอนออกเป็น 4 หลักการ และมีขั้นตอนย่อยโดยเรียงตามลำดับขั้นตอนการสอน ซึ่งในการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการตั้งเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน (Jacobson, 2015: 207) ผู้เขียนแบ่งหลักการสอนเพลง ริโกดง จากง่ายไปหายากดังนี้

1. เล่นทีละมือ อัตราความเร็วช้ามาก โน้ตตัวดำ (Quarter note) เท่ากับ 50
2. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วช้า โน้ตตัวดำ เท่ากับ 70
3. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วเกือบเท่าความเร็วจริง โน้ตตัวดำ เท่ากับ 100
4. เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วจริง โน้ตตัวดำ เท่ากับ 140

ในแต่ละหลักการจะมีรายละเอียดขั้นตอนอธิบายวิธีการสอนที่เน้นเป้าหมายที่ไม่ยากเกินความสามารถของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถรับรู้ได้ถึงความสำเร็จถึงแม้ว่าผู้เรียนจะยังบรรเลงเพลงได้ไม่สมบูรณ์แบบก็ตาม

หลักการที่ 1 เล่นทีละมือ อัตราความเร็วช้ามาก

ขั้นตอนที่ 1 อธิบายและให้ผู้เรียนตบจังหวะตามหน่วยจังหวะย่อยเอกของเพลง (Rhythmic Motif) และรูปแบบของจังหวะแบบใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยเล่นมาก่อน ขั้นตอนนี้ยังไม่ให้ผู้เรียนเล่นที่เปียโนแต่ให้มุ่งความคิดไปที่จังหวะเพียงอย่างเดียว ผู้สอนควรให้ผู้เรียนตบมือตามจังหวะนั้นๆจนเกิดความคล่องแคล่ว จนสามารถจดจำจังหวะได้ ผู้เรียนควรอ่านทีละกุญแจ เมื่ออ่านกุญแจซอลให้ใช้มือขวาตบที่ตักขวา และอ่านกุญแจฟาให้ใช้มือซ้ายตบที่ตักซ้าย เพื่อเตรียมพร้อมในการเล่นที่เปียโน

ภาพที่ 1 หน่วยจังหวะย่อยเอกของเพลง ห้องที่ 1-2 ห้องที่ 9-10 และ ห้องที่ 13-14 โดยจะอยู่ในกุญแจซอลที่เล่นโดยมือขวาทั้งหมด ให้ผู้เรียนใช้มือขวาตบตามจังหวะที่ตัก

ภาพที่ 2 ห้องที่ 1-2 ห้องที่ 5-6 และ ห้องที่ 9-10 โดยรูปแบบนี้จะอยู่ในกุญแจฟาที่เล่นโดยมือซ้ายทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่ทำนองหลักของเพลงทีละมือ โดยให้นักเรียนเล่นทำนองหลักของเพลงเฉพาะมือขวา และสิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้คือเน้นความถูกต้องของระดับเสียง (Pitch) กดลิ่มนิ้วให้ถูกตำแหน่งและสอนให้ผู้เรียนร้องตามทำนองให้ได้เพื่อทำความเข้าใจระดับเสียงและเข้าใจความงามของทำนองเพลง

ภาพที่ 3 ห้องที่ 1-4 มือขวา โน้ตแรกคือ A

ภาพที่ 4 ห้องที่ 9-12 มือขวามีการย้ายตำแหน่งการวางมือ โน้ตแรกคือ C ซึ่งรูปแบบของทำนองมีลักษณะคล้ายห้องที่ 1-4

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจไปที่แนวเสียงประสานที่สำคัญของเพลง ซึ่งในเพลงนี้จะอยู่ในกุญแจฟาและใช้มือซ้ายในการเล่น

ภาพที่ 5 ห้องที่ 1-2 มือซ้าย และเล่นเหมือนเดิมซ้ำอีกครั้งในห้องที่ 5-6

ภาพที่ 6 ห้องที่ 9-10 มือซ้ายแนวเสียงประสานมีการใช้รูปแบบจังหวะเหมือนห้องที่ 1-2 แต่เปลี่ยนระดับเสียง

ขั้นตอนที่ 4 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจไปที่การใช้เลขนิ้วมือขวาให้ถูกต้องในทุกรอบ เนื่องจากการเปลี่ยนเลขนิ้วไป-มา ในแต่ละครั้งนั้นทำให้การเล่นไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอ การใช้เลขนิ้วที่ถูกจะทำให้การเล่นง่ายขึ้น และลดความตึงเครียดของกล้ามเนื้อที่เป็นส่วนหนึ่งในการเล่นเปียโนได้ (Jacobson, 2015: 119) นอกจากนี้หากผู้เรียนเล่นแบบไม่ถูกต้องจนเกิดความเคยชิน จะทำให้ผู้เรียนแก้ไขให้เลขนิ้วที่ถูกในภายหลังได้ยาก ในขั้นตอนนี้ให้เล่นมือขวาโดยเน้นท่อนที่เป็นทำนองก่อน กำกับเลขนิ้วและโน้ตให้ถูก โดยให้แบ่งการเล่นออกเป็นท่อนตามทำนองหลักของเพลง แบ่งออกเป็นห้องที่ 1-2 ห้องที่ 3-4 ห้องที่ 9-10 ห้องที่ 11-12 ส่วนห้องที่ 5-8 และ 13-16 ให้แบ่งการเล่นตามเครื่องหมายเลกาโต (Legato) เนื่องจากให้ผู้เล่นเตรียมพร้อมในการเล่นตามเครื่องหมายการคุมลักษณะเสียง (Articulation) ในขั้นตอนต่อไป ให้ผู้เรียนเล่นซ้ำหลายครั้งจนรู้สึกเป็นธรรมชาติและไม่มีความกังวลใจในการเล่น

ภาพที่ 7 ห้องที่ 1-2 มือขวา เน้นเลขนิ้วและโน้ตให้ถูกต้องทั้งจังหวะและระดับเสียง

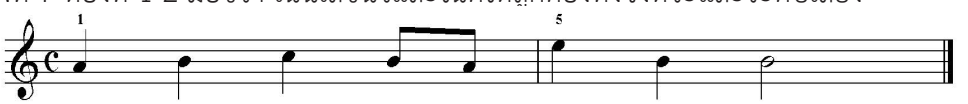

ภาพที่ 8 ห้องที่ 3-4 มือขวา เน้นเลขนิ้วและโน้ตให้ถูกต้องทั้งจังหวะและระดับเสียง

ขั้นตอนที่ 5 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจไปที่การใช้เลขนิ้วให้ถูก และเล่นให้ถูกต้องทุกรอบเฉพาะมือซ้าย นักเรียนส่วนใหญ่จะไม่ถนัดการเล่นมือซ้าย ให้ผู้สอนเน้นการเล่นมือซ้ายให้บ่อยครั้งกว่าการเล่นมือขวา ในขั้นตอนนี้เล่นมือซ้ายเน้นท่อนที่เป็นเสียงประสาน กำกับเลขนิ้วและโน้ตให้ถูก โดยให้แบ่งการเล่นออกเป็นท่อนละ 2 ห้อง เนื่องจากในแต่ละท่อนมีการควบคุมลักษณะเสียง สองแบบคือให้เล่นเสียงต่อเนื่องแบบเลกาโต และเล่นเสียงสั้นแบบซตัคคาโต (staccato) และมีการย้ายตำแหน่งมือ

ภาพที่ 9 ห้องที่ 5-7 มือซ้าย ควรแบ่งการเล่นออกเป็นสามท่อนย่อย ให้เล่นทีละท่อนย่อยจนรู้สึกเป็นธรรมชาติไม่ฝืน

ท่อนที่ 1

ท่อนที่ 2

ท่อนที่ 3

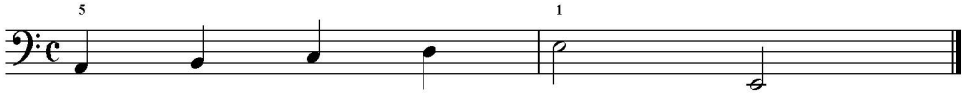

ขั้นตอนที่ 6 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจที่มือขวาโดยเน้นการเล่นโน้ตทั้งจังหวะ ระดับเสียง เลขนิ้ว และการควบคุมลักษณะเสียงให้ถูกต้อง โดยแบ่งการเล่นแบ่งออกเป็นห้องที่ 1-2 ห้องที่ 3-4 ห้องที่ 9-10 ห้องที่ 11-12 ส่วนห้องที่ 5-8 และ 13-16 ให้แบ่งการเล่นตามเครื่องหมายเลกาโต และซตัคคาโต เน้นให้ผู้สอนสังเกตการเล่นของผู้เรียนให้เป็นธรรมชาติ มีความต่อเนื่องกันจึงให้นักเรียนเล่นวรรคต่อไปได้ เนื่องจากขั้นตอนนี้มีรายละเอียดที่มากขึ้น

ภาพที่ 10 ห้องที่ 1-2 มือขวา

ภาพที่ 11 ห้องที่ 3-4 มือขวา

ขั้นตอนที่ 7 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจที่มือซ้ายโดยเน้นการเล่นโน้ตทั้งจังหวะ ระดับเสียง เลขนิ้ว และการควบคุมลักษณะเสียงให้ถูก โดยในขั้นตอนนี้เน้นท่อนที่เป็นเสียงประสาน ให้ผู้สอนแบ่งการสอนทีละ 2 ห้อง แต่ต้องเน้นรายละเอียดที่มากขึ้นได้แก่ การควบคุมลักษณะเสียง

ภาพที่ 12 ห้องที่ 1-2 มือซ้าย

ขั้นตอนที่ 8 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจที่มือขวาซึ่งเป็นทำนองหลักของเพลง โดยเน้น เลขนิ้ว โน้ตทั้งจังหวะและระดับเสียง การควบคุมลักษณะเสียงและเครื่องหมายความเข้มเสียง (Dynamic marks) ให้ถูกต้อง ได้แก่ ห้องที่ 1-8 เล่น ดัง (f) ห้องที่ 9-10 เล่น เบา (p) ห้องที่ 11-12 เล่นค่อยๆ ดังขึ้น (Crescendo) ห้องที่ 13-15 เล่น ดังปานกลาง (mf) ห้องที่ 16 เล่น ดังขึ้น เมื่อมาถึงขั้นตอนที่ 8 นักเรียนจะมีความสามารถอ่านโน้ต เลขนิ้ว การควบคุมลักษณะเสียง ที่ค่อนข้างแม่นยำ แล้วให้ผู้สอนเน้นการเล่นเทคนิคที่สามารถสื่อความหมายของเครื่องหมายดัง-เบา มาสู่น้ำเสียงที่เหมาะสมตามการตีความหมายของเพลงให้ถูกต้อง ขั้นตอนนี้มีความสำคัญในการสอนให้ผู้เรียนได้เข้าถึงอารมณ์ของบทเพลง โดยการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะสำคัญของเพลงริโกดง ซึ่งเป็นเพลงเต้นรำในสมัยบาโรกของประเทศฝรั่งเศส จังหวะเร็ว มีชีวิตชีวา เพลงริโกดงจะเล่นประกอบเพื่อให้ผู้เต้นนั้นเต้นในลักษณะก้าวสั้นกระโดดสลับทีละขา เพราะฉะนั้นผู้เล่นต้องเล่นโน้ตที่มีเครื่องหมายซตัคคาโตให้มีเสียงที่สั้น กระชับ เคลื่อนไหวทำนองเพลงให้รู้สึกมีชีวิตชีวา แต่เสียงต้องไม่กระด้างและดังเกินไปเนื่องจากในสมัยบาโรกนิยมใช้ฮาร์ปซิคอร์ดซึ่งมีช่วงความดังของเสียงน้อยกว่าเปียโนในปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้สอนควรให้ผู้เรียนดูวีดิทัศน์การเต้นรำเพลงริโกดงเพื่อความเข้าใจในบทเพลงที่มากขึ้น

ภาพที่ 13 ห้องที่ 1-2 มือขวา ให้เล่นด้วยความดัง โน้ตที่มีเครื่องหมายซตัคคาโตให้เล่นสั้น กระชับ

ขั้นตอนที่ 9 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นความสนใจที่มือซ้ายซึ่งเป็นเสียงประสานของเพลง โดยเน้น เลขนิ้ว โน้ตทั้งจังหวะและระดับเสียง การควบคุมลักษณะเสียงและเครื่องหมายความเข้มเสียงให้ถูกต้อง ถึงแม้มือซ้ายจะมีเครื่องหมายความเข้มเสียงที่เหมือนกับมือขวา แต่ลักษณะธรรมชาติของความสมดุลของเสียงนั้นควรให้มือซ้ายเบากว่ามือขวาเล็กน้อยตลอดทั้งเพลง เนื่องจากมือซ้ายเป็นเสียงประสาน เพราะฉะนั้นผู้สอนต้องฟังน้ำหนักของเสียงว่าผู้เรียนต้องไม่เล่นมือซ้ายดังเกินไป ในบทเพลงระบุความดังของมือซ้ายคือ ดัง ซึ่งเหมือนกับความดังของมือขวา แต่ผู้สอนควรปรับความดังให้มือซ้ายเป็น ดังปานกลาง เนื่องจากเมื่อเล่นสองมือพร้อมกันแล้วจะมีความสมดุลของเพลงระหว่างทำนองคือมือขวาและเสียงประสานคือมือซ้ายได้อย่าง

พอดี ซึ่งการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจการใช้เครื่องหมายความเข้มเสียงและความสมดุลของเพลงในการเล่นเปียโนเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากเปียโนมีความสามารถในการเล่นได้ทั้งทำนองและเสียงประสาน ซึ่งแตกต่างจากเครื่องดนตรีอื่นๆ เช่น ฟลูต เป็นต้น

ภาพที่ 14 มือซ้าย ห้องที่ 1-4

หลักการที่ 2 เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วช้า

เนื่องจากในหลักการที่ 1 ผู้เรียนได้ฝึกการเล่นทีละมืออย่างช้ามากและอย่างถูกต้องแล้ว หากผู้สอนได้กำกับผู้เรียนให้เล่นทีละขั้นตอนอย่างช้ามากและถูกต้องจนครบทุกขั้นตอนจนจบเพลงอย่างดี โดยเน้นให้ใช้เทคนิคของมือ นิ้วมือ แขน การอ่านโน้ต การใช้น้ำหนักของมือและนิ้วที่ถูก และซ้อมจนเกิดความคล่องแคล่ว ซึ่งสังเกตได้จากการที่ผู้เรียนเล่นอย่างต่อเนื่องถูกต้องเกือบทั้งหมด ต้องเล่นอย่างรู้สึกสบายไม่เกร็งและต้องอ่านโน้ตอย่างไม่กังวล หรือต้องใช้เวลาในการแก้ไขโน้ตอีก ถือว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเล่นตามหลักการที่ 1 แล้ว หลักการต่อไปคือผู้เรียนพร้อมที่จะเล่นพร้อมกันสองมือดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจในการเล่นพร้อมกันสองมือ ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทักษะการเล่นแบบการประสานงานระหว่างสองมือ (coordination) ซึ่งผู้เรียนต้องสั่งให้นิ้วมือแต่ละนิ้วของแต่ละมือให้กดถูกเวลาและถูกตำแหน่ง โดยให้ผู้สอนแบ่งการสอนห้องที่ 1-2 ห้องที่ 3-4 ห้องที่ 5-8 ห้องที่ 9-10 ห้องที่ 11-12 และ 13-16 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเน้นความสนใจและฝึกซ้อมได้ง่ายขึ้น ผู้สอนต้องสร้างเป้าหมายให้ผู้เรียนทีละน้อยเพื่อให้รู้สึกถึงความสำเร็จได้ง่ายเป็นขั้นเป็นตอน

ภาพที่ 15 การสอนแบบพร้อมกัน 2 มือ ห้อง 1-2 โดยเน้นโน้ตและเลขนิ้วให้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจในการเล่นพร้อมกันทั้งสองมือ โดยเพิ่มความสำคัญกับการควบคุมลักษณะเสียง และ ความเข้มเสียงให้ถูกต้อง แบ่งการสอนเหมือนขั้นตอนที่ 1 หากผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ทั้งสองหัวข้อคือการควบคุมลักษณะเสียงและความเข้มเสียงพร้อมๆกัน ผู้สอนควรแบ่งเป้าหมายทีละหัวข้อ เช่น ในรอบแรกเน้นการควบคุมลักษณะเสียง และในรอบที่สองเน้นความเข้มเสียง จากนั้นในรอบที่สามจึงรวมทุกอย่างให้เล่นได้ถูกต้องทั้งหมด เมื่อผู้เรียนมุ่งความสนใจทีละอย่างจะทำให้ควบคุมการเล่นได้ง่ายขึ้น

และเมื่อทำถูกหลายครั้งจนเกิดความคุ้นเคย ผู้เรียนจะเล่นได้อย่างถูกต้องและไพเราะต่อเนื่องกันตลอดทั้งเพลง

ภาพที่ 16 ห้องที่ 1-2 เพิ่มหัวข้อการควบคุมลักษณะเสียง ได้แก่ เลกาโต ซตัคคาโต เทนูโต (Tenuto) และความเข้มเสียง ได้แก่ การเล่นแบบดัง

ขั้นตอนที่ 3 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจในการเล่นพร้อมกันสองมือโดยเพิ่มความสำคัญกับความสมดุลของเพลง ซึ่งในเพลงนี้ทำนองอยู่ในมือขวาควรจะให้มือขวาเล่นแบบเสียงดัง และให้มือซ้ายที่เป็นเสียงประสานเล่นเบากว่ามือขวาเล็กน้อย ซึ่งควรจะเล่นแบบเสียงดังปานกลาง ในขั้นตอนนี้ให้ผู้สอนเน้นการสร้างความเข้าใจด้านความไพเราะของบทเพลงให้แก่ผู้เรียน โดยอธิบายว่าเสียงที่เป็นทำนองหลักต้องเด่นกว่าเสียงประสานเสมอเพื่อให้บทเพลงนั้นน่าฟังและน่าสนใจ และยังคงเน้นการเล่นโดยแบ่งเป็นห้องที่ 1-2 ห้องที่ 3-4 ห้องที่ 5-8 ห้องที่ 9-10 ห้องที่ 11-12 และ 13-16 ให้มีความถูกต้องและไพเราะทั้งหมดจนจบเพลง

ภาพที่ 17 ห้องที่ 1-2 เน้นเสียงของทำนองให้โดดเด่นกว่าเสียงประสานเสมอ

ขั้นตอนที่ 4 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจในการเล่นพร้อมกันสองมือโดยให้พยายามเล่นต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบเพลงในจังหวะช้ามาก เน้นการเล่นโน้ต เลขนิ้ว การควบคุมลักษณะเสียง ความเข้มเสียง ความสมดุลของเพลง และควรให้ทุกอย่างถูกต้องทั้งหมด เมื่อผู้เรียนเล่นได้โดยเน้นหัวข้อทั้งหมดได้ถูกต้องตั้งแต่ต้นเพลงจนจบเพลง ผู้เรียนจะสามารถต่อในขั้นตอนต่อไปได้ หากผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ให้เน้นการเล่นที่ต่อเนื่องให้ได้อย่างสมบูรณ์โดยซ้อมให้บ่อยครั้งขึ้น หรือแบ่งซ้อมเฉพาะห้องที่ผู้เรียนยังรู้สึกไม่มั่นใจ เมื่อผู้เรียนเล่นต่อเนื่องอย่างมั่นใจและเล่นได้ทั้งเพลงแล้วจึงให้เล่นตามขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 ให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจในการเล่นพร้อมกันสองมือโดยให้พยายามเล่นต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นเพลงจนจบเพลงในจังหวะช้าแต่เร็วขึ้นกว่าขั้นตอนที่ 4 เพื่อเน้นการตีความให้เป็นประโยค เน้นความไพเราะของทำนองและเสียงประสาน เน้นการควบคุมเสียงที่ชัดเจน ในขั้นตอนที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายของ

หลักการที่ 2 ผู้เรียนควรเล่นเพลงอย่างไม่มีความกังวล อาจจะยังมีโน้ตที่เล่นผิดบ้างแต่ควรจะผิดเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ผู้เรียนต้องรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย และควบคุมการเล่นได้ค่อนข้างแม่นยำ

หลักการที่ 3 เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วเกือบเท่าความเร็วจริง

ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้สอนเริ่มตั้งเป้าหมายความเร็วของเพลงที่จริงจังมากขึ้นกว่าหลักการที่ 2 ในบทเพลงนี้มีความเร็วที่ถูกกำหนดไว้ตอนต้นเพลงคือ โน้ตตัวดำ เท่ากับ 140 ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้เรียนเล่นเพลงเมื่อจบหลักการที่ 2 ได้ความเร็วประมาณ 90 ในขั้นตอนนี้ผู้สอนควรตั้งความเร็วเริ่มต้นที่ประมาณ 100 แล้วให้ผู้เรียนพยายามใช้เครื่องจับจังหวะ (Metronome) ทุกครั้งในการซ้อม และเล่นให้ได้ความเร็ว 100 จนจบเพลง ซึ่งอาจมีการเล่นที่ติดขัดหรือหยุดเล่นเป็นช่วงได้เล็กน้อย แล้วจึงขยับเป้าหมายของความเร็วของเพลงขึ้นไปทีละ 5 เช่น จาก 100 ไปเป็น 105 จาก 105 ไปเป็น 110 และขยับไปจนผู้เรียนสามารถเล่นที่ความเร็ว 130 โดยที่บทเพลงต้องถูกต้องและไพเราะ ผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนได้ฟังในสิ่งที่ตนเองเล่นแล้วผู้สอนตั้งคำถาม เช่น ผู้เรียนคิดว่าทำนองของมือขวาเด่นกว่ามือซ้ายหรือไม่เมื่อเล่นเพลงด้วยความเร็ว 120 หรือเครื่องหมาย ซตัคคาโต ที่มือขวาเล่นได้ สั้น กระชับ ตามแบบของเพลงเต้นรำแล้วหรือยังเมื่อเล่นในความเร็วที่เร็วขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนเล่นต่อเนื่องกันทั้งเพลงให้ได้ที่ความเร็ว 130 ผู้เรียนต้องฟังในสิ่งที่ตนเองเล่นและผู้สอนต้องตรวจสอบความถูกต้องทุกอย่างอีกครั้งก่อนการเล่นตามความเร็วจริง ซึ่งอาจจะพบความผิดพลาดเล็กน้อย เช่น เล่นเครื่องหมายความเข้มเสียงไม่ชัดเจน หรือเล่นโน้ตผิด ผู้สอนควรใส่ใจในรายละเอียดทุกอย่างเนื่องจากหากผ่านขั้นตอนนี้ไปแล้วจะแก้ไขได้ยาก

หลักการที่ 4 เล่นพร้อมกันสองมือ อัตราความเร็วจริง

ขั้นตอนที่ 1 ให้ผู้เรียนมุ่งเน้นการเล่นที่ตามความเร็วจริงของเพลงคือ 140 โดยในขั้นตอนนี้ไม่ควรใช้เครื่องจับจังหวะในขณะเล่น เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถตั้งความเร็วด้วยตนเองได้แล้ว ควรใช้เครื่องจับจังหวะเพื่อตรวจสอบความเร็วก่อนการเล่นเพลงและหลังเล่นบทเพลงเท่านั้น เมื่อผู้เรียนเข้าใจและซึมซับอารมณ์เพลงและเล่นโดยใช้เทคนิคถูกต้องทั้งหมดแล้วให้เล่นต่อเนื่องกันทั้งเพลง

ขั้นตอนที่ 2 ให้ผู้เรียนเน้นเล่นเพลงอย่างต่อเนื่องและผู้สอนเน้นการตรวจสอบความถูกต้องของการตีความหมายเพลง การเล่นให้เป็นประโยค ความดัง-เบาของเพลงโดยรวม ความดัง-เบาของเพลงแต่ละประโยค ความสมดุลของเสียงระหว่างทำนองและแนวเสียงประสาน ความเร็วของเพลงโดยรวม ความต่อเนื่องในการเล่นเพลง อารมณ์เพลงโดยภาพรวม ในขั้นตอนสุดท้ายนี้หากผู้เรียนได้ฝึกซ้อมตามหลักการและขั้นตอน ผู้เรียนจะเล่นด้วยความมั่นใจ ไม่มีความกังวลและมีความสุขในการเล่นเพลง (Parente, 2016: 36)

สรุป

จากการที่ผู้เขียนได้ใช้แนวการสอนนี้ให้กับนักศึกษาดนตรีสากลที่เรียนวิชาเปียโนเป็นเครื่องดนตรีรองและไม่มีพื้นฐานด้านการเล่นเปียโนมาก่อน พบว่านักศึกษาใช้เวลาในการเรียนบทเพลงไม่นานก็สามารถบรรเลงบทเพลงและนำไปใช้ในการสอบได้ นอกจากนี้การสอนที่มีขั้นตอนและเน้นเป้าหมายทีละอย่างสามารถทำให้นักศึกษาเข้าใจการอ่านโน้ต การอ่านจังหวะ อัตราความเร็วของเพลง การควบคุมลักษณะเสียง ความเข้มของเสียง การประสานงานระหว่างสองมือ ความสมดุลของเพลง และการตีความหมายของเพลงเพื่อเล่นบทเพลงให้ถูกต้อง ผู้เรียนที่ได้รับการสอนเปียโนแบบมีแบบแผนจะได้รับทักษะที่ดีด้านการนำวิธีการวางแผนไปใช้ในการบรรเลงบทเพลงที่มีความซับซ้อนมากขึ้นได้ สุดท้ายผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความมั่นใจ มีความรู้สึกภาคภูมิใจในความสำเร็จ ส่งผลให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ในการเล่นเปียโนและมีความสุขในการเรียนเปียโนในระยะยาว

บรรณานุกรม

ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.

Agay, Denes. (Ed.). (2004). *The Art of Teaching Piano: The Classic Guide and Reference Book for all Piano Teachers*. Yorktown Music Press, Inc.

Jacobson, Jeanine M. (2015). *Professional Piano Teaching: a comprehensive piano pedagogy Textbook Volume 1*. Van Nuys: Alfred Music.

Jacobson, Jeanine M. (2015). *Professional Piano Teaching: a comprehensive piano pedagogy Textbook Volume 2*. Van Nuys: Alfred Music.

Parente, Thomas J. (2015). *The Positive Pianist*. New York: Oxford University Press.

Skalinder, Barbara Kreader. (2016). *The Music of Teaching: Learning to Trust Students' Natural Development*. Wisconsin: Hal Leonard Books.

Trinity College London. (2017). *Pieces & Exercises for Trinity College London Exams 2018-2020 Grade 2 Piano*. London: Trinity College London Press.